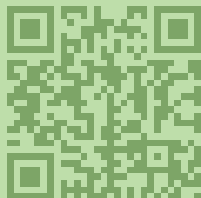

Jean Monnet Centre of Excellence

mec.mendelu.cz

ISBN 978-80-87106-79-2

9 788087 106792 >

Nakladatelství Martin Stríž
Bučovice, Česká republika
www.striz.cz

Doc. Kornélia Beličková, PhD., Marián Kristeľ, PhD.

Reforma výdavkovej strany rozpočtu EÚ

- Politická agenda EÚ sa v súčasnosti od základu aktualizuje. Dôležitou pákou, pomocou ktorej EÚ realizuje existujúce politické ciele, uskutočňuje zmeny a maximalizuje dlhodobý účinok konania EÚ je rozpočet.
- Napriek tomu, že už v máji 2006 sa Európsky parlament, Rada a Komisia dohodli, že Komisia by mala uskutočniť dôkladné preskúmanie rozpočtu EÚ až v júni 2011 Komisia zverejnila konkrétny návrh VFR 2014–2020, v ktorom boli zapracované kritizované aspekty.
- Reforma rozpočtu EÚ musí byť veľmi komplexným procesom, ktorý v sebe zahŕňa viaceré oblasti. Určenie správnych výdavkových priorít je z nášho uhla pohľadu kľúčovou oblasťou.

Číslo 4
11/2014

SK

Môže sa uskutočniť reforma výdavkovej strany rozpočtu EÚ bez zmien?

Základnými východiskami pre reorientáciu výdavkovej strany rozpočtu EÚ by mali byť nasledujúce prístupy navrhnuté autorkou *Filipou Figueirou (2007)*, s ktorými sa stotožňujeme:

1. *Minimalistický prístup* (výška rozpočtu vo výške zhruba 1% HND EÚ).
  2. *Zmluvná zodpovednosť voči politikám EÚ* (vrátane spoločnej poľnohospodárskej politiky – postupné eliminovanie priamych platieb, ktoré pôsobia deformujúco).
  3. *Investície do európskych verejných statkov*:
    - a) infraštruktúra a ostatné typy transeurópskych sietí,
    - b) opatrenia proti zlyhaniu trhu,
    - c) podpora konvergenencie a hospodárskeho rastu (prostredníctvom výskumu, vývoja a vzdelávania).
  4. *Ciele redistribúcie* medzi krajinami a sociálnymi skupinami dosiahnutie zníženia vysokej miery redistribúcie súčasnej štruktúry výdavkov rozpočtu
- EÚ. Navrhujeme tieto prístupy rozšíriť o ďalšie ciele, a to konkrétne:
5. *Nové politické a výdavkové ciele*.
    - a) Bezpečnosť, obrana,
    - b) klimatické zmeny, energetické výzvy, životné prostredie,
    - c) stabilizačná politika,
    - d) policajná a súdna spolupráca.

Zreformovaný rozpočet EÚ by mal mať v sebe zahrnuté mnohé nadnárodné prvky, čím by zodpovedal teórii fiškálneho federalizmu.

Odporúčame stanoviť *spodnú hranicu výšky rozpočtu EÚ na 1% HND krajín EÚ*, avšak výrazné prekročenie tejto hranice nepredpokladáme. Tvrdíme, že hoci veľkosť výdavkov rozpočtu EÚ v makroekonomickom vyjadrení predstavuje len približne 1% HND EÚ (čo je rovné približne 2–4% veľkosti národných rozpočtov krajín EÚ), dôležitosť rozpočtu EÚ nie je vždy možné vyjadrovať a merať v ekonomických premenných.

V prípade, že by stabilizačné schémy európskeho rozpočtu v maximálnej miere vyrovnávali pôsobenie asymetrických šokov, bolo by potrebné na ich obsluhu 14 až 69 miliárd EUR (0,2–0,9% HDP EÚ) v stálych cenách roku 2004. Obe tieto sumy sú výrazne vyššie ako napríklad rabat Veľkej Británie (stanovený vo výške približne 5 miliárd EUR). Znamená to, že bude politicky veľmi ťažko priechodné zakomponovať stabilizačný prvok do rozpočtu EÚ v maximálnej miere.

Po zverejnení konzultačného dokumentu Európskej komisie, v ktorom vyzývala odbornú aj laickú verejnosť k spolupráci, bolo jej doručených niekoľko desiatok reformných návrhov, pripomienok a postrehov. Momentálne žiadny z návrhov nebol schválený, čiže nižšie rozoberané hlavné návrhy sú stále aktuálne.

Pri úvahách o smere reformy výdavkov rozpočtu EÚ je nevyhnutné brať do úvahy *rozdielne podmienky medzi členskými krajinami EÚ*. Ak má byť reforma úspešná, musí byť vykonaná *komplexne*, musí však rešpektovať rozdielne sociálne a ekonomické podmienky v EÚ. Nevyhnutnosťou výdavkovej strany rozpočtu je aj podmienka *jednoznačného určenia cieľov EÚ*. Žiadna rozpočtová položka nesmie byť posudzovaná samostatne, pretože politiky EÚ sú navzájom prepojené a prejavuje sa v nich interdependencia. Musí byť uplatnený princíp *solidarity*.

Nové zloženie rozpočtu EÚ musí byť výhodné pre všetkých členov EÚ, ale aj pre EÚ ako celok. Reforma by podľa nášho názoru mala reflektovať *prvky Lisabonskej zmluvy* (princíp zverenia, subsidiarity a proporcionality), ktoré vstúpili do platnosti ešte 1. decembra 2009. Záverečnou podmienkou je, aby reforma rozpočtu EÚ vyústila do *reformy národných rozpočtov* v snahe dosiahnuť synergické efekty a vzájomnú kompatibilitu.

Táto posledná podmienka je odporúčanie zo strany autorov príspevku pre členské krajiny EÚ a takéto odporúčanie treba brať ako vysoko individuálne vzhľadom na skutočnosť jednotnej menovej a nejednotnej rozpočtovej politiky členských krajín EÚ. *Poznamenávame skutočnosť, že pokiaľ by bol zo strany odborníkov v danej oblasti predložený konkrétny a prijateľný obsah reformy národných rozpočtov vo vzájomnej kompatibilite s reformou rozpočtu EÚ, v krajinách EÚ by sa neriešili také vážne otázky ako nahradenie záchranného systému EFSF (European Financial Stability Facility) novým Európskym stabilizačným mechanizmom (ESM).*

Reforma rozpočtu EÚ, prípadne návrh rozpočtu eurozóny by mali byť uskutočnené vo vzájomnej kompatibilite s reformou národných rozpočtov členských krajín EÚ.

Tabuľka č. 1: Porovnanie VFR 2007–2013 a návrhu VFR 2014–2020 z pohľadu záväzkov EÚ

Výdavkové kapitoly	Záväzky v mld. EUR (stále ceny roku 2011)		Rozdiel medzi VFR 2014–2020 a VFR 2007–2013	
	2007–2013	2014–2020	mln. EUR	pomerovo
1. Konkurencieschopnosť a súdržnosť	445,5	490,9	+45,4	+10,2 %
z čoho konkurencieschopnosť	77,8	114,9	+37,1	+47,7 %
z čoho infraštruktúra	12,9	40,0	+27,1	+209,7 %
z čoho súdržnosť	354,8	336,0	–18,8	–5,3 %
2. Ochrana a riadenie prírodných zdrojov	421,1	382,9	–38,2	–9,1 %
z čoho priame platby a trhov orientované výdavky	322,0	281,8	–40,2	–12,5 %
3. Sloboda, spravodlivosť a občianstvo	12,4	18,5	+6,1	+49,9 %
4. EU ako globálny partner	56,8	70,0	+13,2	+23,2 %
5. Administratíva	56,9	62,6	+5,7	+10,1 %
ZÁVÄZKY CELKOM	993,6	1025,0	+31,4	+3,2 %
Mimorozpočtové výdavky	—	58,3	—	—
z čoho nástroje flexibility	14,1	19,4	+5,3	37,5 %
z čoho EDF	24,0	30,3	+6,3	26,5 %
PODIEL ZÁVÄZKOV NA HND EÚ 27	1,12 %	1,05 %	—	—

Pre porovnanie bez Chorvátska.

V skutočnosti nie je dôležitá len snaha, ale presadenie stratégie ako priority v zmene výdavkov rozpočtu EÚ

Európa 2020 je 10-ročnou stratégiou EÚ na oživenie európskeho hospodárstva s víziou „inteligentného, udržateľného, začleňujúceho“ rastu založeného na väčšej koordinácii vnútroštátnych a európskych politík. Schválená finančná perspektíva na roky 2014–2020 má len minimálne prepojenie so stratégiou Európa 2020.

Schválená finančná perspektíva na roky 2014–2020 sa snaží o prepojenie so stratégiou Európa 2020, v skutočnosti sa však podľa nášho názoru budú len veľmi ťažko presadzovať priority stratégie prostredníctvom predloženého rozpočtu. Predložený rozpočet je v zásade opäť konzervatívny a prevažná časť výdavkov bude aj naďalej smerovať do tradičných oblastí: do poľnohospodárstva a regionálnej politiky. Podiel výdavkov do týchto dvoch oblastí teda ostáva takmer nezmenený. V jednom z pracovných materiálov Komisie dokonca padol návrh, podľa ktorého mali byť jednotlivé kapitoly finančnej perspektívy len premenované tak, aby reflektovali priority určené v stratégii Európa 2020 (European Commission, 2011). Nemalo dôjsť k žiadnej (resp. len k nepatrnej) zmene v zadaných štruktúre výdavkov.

Dôležitou pozitívnou zmenou tohto návrhu finančnej perspektívy na roky 2014–2020 je spojenie podpory výskumu, vývoja a inovácií pod nový program – Spoločný strategický rámec pre výskum a inovácie (Common Strategic Framework for Research and Innovations). Vo finančnej perspektíve 2007–2013 bol európsky výskum a vývoj financovaný prostredníctvom 4 nástrojov (FP7, Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie, Európsky inovačný a technologický inštitút, štrukturálne fondy na podporu výskumu a vývoja), dochádzalo teda k pomerne veľkej roztrieštenosti vo financovaní a v stanovovaní priorít. Podľa teórie fiškálneho federalizmu navyše zabezpečovanie výskumu na celoeurópskej úrovni je vysoko efektívne, a to z toho dôvodu, že vznikajú pozitívne externality a úžitok z výskumu majú všetci obyvatelia EÚ (prostredníctvom zvýšeného ekonomického rastu). Nevzniká tu problém heterogenity, úspory z rozsahu sú vysoké.

Spoločná poľnohospodárska politika je neefektívna a zlyhala. Aká by mala byť jej budúcnosť?

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) ostáva aj naďalej veľmi významnou výdavkovou oblasťou, hoci celkovým objemom je menšou ako Kohézna politika. Spoločná poľnohospodárska politika je neefektívna, nedosahuje stanovené ciele, jej výsledky sú ťažko merateľné a kvantifikovateľné, je jedným z hlavných zdrojov neustálych sporov o čistých rozpočtových pozíciách člen-

ských krajín Európskej únie (Gros, 2008). Z uvedeného vyplýva, že Spoločná poľnohospodárska politika vo väčšine aspektov zlyhala a nepodarilo sa jej naplniť stanovené ciele účinne a s primeranými nákladmi.

V nasledujúcej tabuľke je stručne naznačené porovnanie cieľov SPP a ich dosahovanie, výkonnosť poľnohospodárskej politiky.

Tabuľka č. 2: Vzťah medzi cieľmi SPP a ich plnením

Cieľ	Kvalita intervencie SPP
Zvýšiť produkciu v poľnohospodárstve	Veľmi neefektívne. SPP bola úspešná pri zvyšovaní poľnohospodárskej produkcie, nie však produktivity výrobných faktorov. Výrobné náklady vzrástli (podporované priamymi platbami a cenovou podporou).
Zabezpečiť prijateľnú životnú úroveň pre poľnohospodárov	Veľmi neefektívne. Financovanie prostredníctvom SPP bolo zamerané predovšetkým na cenovú podporu na trhoch, veľká časť platieb pripadla veľkým, komerčne pôsobiacim farmám. Malé rodinné farmy primárne závislé na poľnohospodárstve (v stagnujúcich regiónoch) profitovali najmenej.
Stabilizovať trhy	Funkčné pôsobenie s rozsiahlymi externalitami. Ceny v Európe sa podarilo stabilizovať, avšak za cenu deformácií cien na ostatných trhoch a destabilizácie svetových trhov.
Zabezpečiť dostatočnú ponuku potravín	Neprimerané pôsobenie/neúsporné riešenie. Dostatočná ponuka potravín bola dosiahnutá pomerne skoro, potom bola prekročená (sú známe prípady ničenia poľnohospodárskych plodín).
Primerané ceny pre konečných spotrebiteľov	Zlyhanie. Ceny pre konečných spotrebiteľov sú vysoké.

Zdroj: Wynn, Ferrer (2007), vlastné úpravy autorov.

Dalo by sa povedať, že je zložité argumentovať v prospech zachovania *Spoločnej poľnohospodárskej politiky v jej súčasnej podobe* (týka sa to aj jej výkonu a financovania). *SPP podľa nášho názoru nepodporuje kohéziu*, vzhľadom k tomu, že prevažná časť podpory smeruje k bohatším (efektívnejším) poľnohospodárom v bohatších členských krajinách EÚ.

Dva piliere spoločnej poľnohospodárskej politiky ostali zachované a základná štruktúra SPP ostala nezmenená, hoci formálne hlavné ciele jasne reflektujú stratégiu Európa 2020. Dôležitou zmenou je ekologickejší prvý pilier. V budúcnosti bude teda 30% priamych platieb spätých s opatreniami na ochranu životného prostredia (znižovanie emisií CO₂, nízka spotreba energie). Bližšie informácie v návrhu finančnej perspektívy pre roky 2014–2020 neboli zverejnené.

SPP prešla od svojho vzniku rozsiahlymi reformami v roku 2003 a v roku 2008. V súčasnosti s perspektívou jej ďalšej reformy bude treba brať do úvahy skutočnosť, že EÚ netvorí EÚ-12, ani EÚ-15, ale bohatstvo a rozmanitosť poľnohospodárstva EÚ predstavuje

28 členských štátov. Pre radikálnu reformu, to znamená, pre jej zefektívnenie, orientáciu na splnenie stanovených cieľov – tieto priority stanoviť ako reálne na danom území s danou klímou (podnebí), vo vzťahu k danému životnému prostrediu a zamestnanosti – nepresadzovať politickú stratégiu ako prioritnú, ale predovšetkým poľnohospodársku stratégiu.

To znamená pre skutočnú reformu, výdavkovú oblasť SPP (Common Agricultural Policy) premenovať na Spoločné poľnohospodárstvo (Common Agriculture), kde by sa kládol osobitý dôraz na vysokú úroveň a rozvoj poľnohospodárstva a poľnohospodárov, rozvoj a zveladenie vidieka, produkciu zdravých potravín – hlavne domácich a ochranu vody, pôdy a ovzdušia. *Aby spoločné poľnohospodárstvo EÚ nezlyhalo žiada sa znížiť, resp. odstrániť byrokraciu, myslieť na malých a mladých poľnohospodárov, podporovať vedu a výskum v danej oblasti a vzhľadom na historické súvislosti jasne a zreteľne definovať výšku platieb a podpory do spoločného poľnohospodárstva.*

Zameranie na európsku pridanú hodnotu

Európska únia zavádza nové rozmery návrhom, ktorý by sa dal nazvať „delegovanie právomocí smerom nahor“. Základom je určenie, za akých okolností a podmienok európska vládna úroveň prináša pridanú hodnotu. Salmon (2000) však tvrdí, že prístup tradičného fiškálneho federalizmu má slabé stránky pri analýze samotnej Európskej únie a to z toho dôvodu, že zdôrazňuje nesprávne aspekty fiškálnej konkurencie.

Pridaná hodnota výdavkov Európskej únie definuje, ktoré výdavky sa majú vykladať na nadnárodnej úrovni a ktoré nie. Činnosti financované prostredníctvom európskeho rozpočtu by mali vytvárať pridanú hodnotu. V ekonomickom vyjadrení to znamená, že ekonomický prínos pre príjemcu po investícii zo strany EÚ je vyšší ako bez investície. Toto kritérium nevyžaduje, aby celkový prospech na celoeurópskej úrovni bol vyšší po uskutočnení transferu. Na určenie, či výdavky EÚ úspešne prešli testom pridanej hodnoty, slúžia rôzne kritériá. Výdavky majú politickú povahu – napríklad vyjadrenie solidarity, zvýšenie viditeľnosti a predovšetkým podpora

klúčových politických cieľov Únie. Musia byť schopné ponúknuť na európskej úrovni návratnosť, ktorú nie je možné dosiahnuť výdavkami na vnútroštátnej ani na miestnej úrovni. Musia byť zorganizované takým spôsobom, aby spĺňali ciele, na ktoré boli určené.

Pri optimalizácii výdavkov EÚ preto ide o výber a sústredenie zdrojov tam, kde prinášajú najväčší ošoh.

Preskúmanie rozpočtu Európskej únie by malo pri tomto výbere a pri určení výdavkových priorít pomôcť: môžu existovať oblasti politiky, v ktorých už nie je potrebné financovanie z prostriedkov EÚ alebo kde je návratnosť obmedzená; na druhej strane môžu existovať nové a prerezové politické priority, ktoré si vyžadujú nové zdroje. Zároveň však sa bude musieť zohľadniť potreba dokončiť prebiehajúce aktivity a pokračovať vo financovaní politik, ktoré prinášajú dobré výsledky.

Skutočne sa tradičný rozpočet mení na inovatívny rozpočet?

Na rozdiel od štátnych rozpočtov sa z rozpočtu Európskej únie nefinancujú ozbrojené sily, sociálna ochrana, fungovanie škôl, práca polície alebo justície (jeho základom je celoeurópsky prístup, nie vnútroštátny), ale sa prevažne financujú investičné projekty, ktoré by sa inak možno nerealizovali (v niektorých krajinách je prakticky jediným zdrojom investícií do infraštruktúry). Dnes sa vynakladá asi 6 percent z rozpočtu na administratívu – personál, budovy inštitúcií EÚ (EP, EK, Rada ministrov, Súdny dvor, Dvor auditorov) – prikláňame sa k názoru znížiť tieto náklady s cieľom prispôsobiť sa potrebe konsolidácie verejných výdavkov a zároveň znížiť počet pracovníkov v administratíve. *Ostatných 94 percent rozpočtu EÚ je určených na projekty v jednotlivých členských štátoch aj mimo nich.*

Veľmi zovšeobecnene platí, že rozpočet EÚ poskytuje dva hlavné typy financovania – granty a verejné zákazky.

Problematika grantov nie je v pridelovaní výšky rozpočtových prostriedkov, ale v byrokratických krokoch, ktoré žiadateľa o daný grant demotivujú. Prvotná eufória z možnosti takto získať finančné zdroje na svoje projekty opadla, je nasiaknutá podozreniami korupcie, škandálov a množstva prekážok zo strany poskytovateľa finančnej

pomoci. Navrhujeme tieto kritériá zjednodušiť, sprehľadniť a tak motivovať potenciálnych uchádzačov o finančnú výpomoc. V tejto súvislosti sa nám javí diskutabilná aj otázka výšky „finančnej spoluúčasti“ na daných projektoch.

Verejné zákazky (verejné obstarávanie), teda pridelovanie finančných prostriedkov prostredníctvom výziev na predkladanie ponúk určené na nákup služieb, tovarov a prác v záujme zaistenia činností inštitúcií alebo programov EÚ sa autorom tohto príspevku javí ako absolútne neefektívne vo vzťahu k fungovaniu celej verejnej správy, preto ho navrhujeme úplne zrušiť.

Práve tieto dve skutočnosti, by mohli ovplyvniť jeden z najdôležitejších nových prvkov v súčasnom rozpočte EÚ, a to dôraz na výsledky a výkonnosť!

Quo vadis finančná perspektíva EÚ?

Uplýnulo štvrtstoročie od prvého finančného rámca, je čas na celoeurópsku úvahu, aby sa pripravila pôda na obnovený konsenzus o smerovaní takej výdavkovej politiky EÚ, ktorou sa bude môcť čeliť výzvam v nasledujúcom

období poznamenanom celosvetovou finančnou, hospodárskou, hlavne však morálnou krízou. Tento policy paper naznačuje možné smery výdavkovej strany rozpočtu EÚ, ktorá je jednou z kľúčových oblastí celkovej reformy finančnej perspektívy EÚ, kedy je nesmierne dôležité reagovať na aktuálne globálne finančné, hospodárske a rozvojové výzvy.

Reforma rozpočtu EÚ musí byť veľmi komplexným procesom zahŕňajúcim viaceré oblasti od celkovej veľkosti rozpočtu, cez štruktúru rozpočtu až po uvedenie nových rozpočtových zdrojov. Určenie správnych výdavkových priorít rozpočtu, ktoré reflektujú súčasný stav európskej integrácie, je z nášho uhla pohľadu kľúčovou oblasťou.

V 80-tych rokoch minulého storočia sa prehĺbila politická a aj inštitucionálna nestabilita v oblasti financovania Európskych spoločenstiev a zvyšoval sa tlak na spoločný rozpočet. Preto bola zavedená finančná perspektíva

ako viacročný finančný rámec vo forme medziinštitucionálnej dohody medzi EK, EP a Radou EÚ.

Aj napriek intenzívnym rozhovorom, ktoré trvali viac ako 2 roky, sa podľa nášho názoru trom inštitúciám zodpovedným za prípravu rozpočtu a finančnej perspektívy 2014–2020 nepodarilo zhodnúť na žiadnych významných zmenách týkajúcich sa výdavkovej štruktúry alebo flexibility rozpočtu.

Ako už bolo v texte spomenuté, SPP bola najproblémovejšou oblasťou výdavkov pri každoročnom schvaľovaní rozpočtu Spoločenstva. Problémovou oblasťou ostane aj naďalej, a to aj v kontexte stanovovania výdavkových priorít EÚ, medzi ktoré môžeme v súčasnej hospodárskej situácii zaradiť udržateľný rast a zamestnanosť v EÚ ako aj výdavky smerujúce do energetiky a životného prostredia.

Záver

Rozpočet EÚ dlhšiu dobu nedokázal uspokojovať potreby a výzvy, ktorým čelil. Kvôli svojej neflexibilite a zle cieleným výdavkovým programom navyše takýto rozpočet nedokáže vytvoriť pracovné miesta a podporiť ekonomický rast, ktorý Európa potrebuje.

Je nevyhnutné zabezpečiť, aby výdavky jednej politiky neznižovali výdavky inej politiky, rovnako tak dosiahnuť vzájomnú súvislosť medzi hospodárskym rastom a financovaním životného prostredia a medzi zahraničnou politikou a vnútornou bezpečnosťou.

Je potrebné zamerať sa na inovatívny rozpočet, ktorý možno dosiahnuť vtedy, ak pochopíme realitu globalizácie s výhľadom do budúcnosti, ak nebudeme o súdržnosti len písať a rozprávať, ale aj ju budeme realizovať. Inova-

tívny rozpočet môžu dosiahnuť len ambiciózni a zároveň solidárni a zodpovední aktéri. Dosiahnuť stanovené ciele možno zladením princípov autonómie, transparentnosti a spravodlivosti.

A napokon je veľmi dôležité diskutovať k otázke, či zvýšiť celkový rozpočet EÚ, či podporiť, alebo odmietnuť prístup „my money back“, či je prístup k vzdelávaniu mladých, k ich rozvoju a myslieniu, ktorý ich od útleho detstva núti „myslieť inovatívne“, „vedieť sa nestratiť v excelentnom prostredí“, „dosiahnuť vedúce pozície v oblasti priemyslu a byť konkurencieschopní“ – vždy práve ten najsprávnejší? Treba skúmať, či všetky návrhy z inštitúcií EÚ sú správne interpretované a prenášané na viac ako 500 miliónov občanov EU.

Literatúra

- **Begg, I.** The 2008/9 EU Budget Review. EU-Consent EU-Budget Working Paper No. 3, March 2007 (online). EU-CONSENT, 2007 (cit. 2008-05-02). Dostupné na internete: http://www.eu-consent.net/library/papers/EU-Budget_wp3.pdf
- **Bureau, D.; Champsaur, P.** Fiscal Federalism and European Economic Unification. (online). American Economic Review 82 (cit. 2009-03-04). Dostupné na internete: <http://www.jstor.org/stable/view/10.2307/2117381>
- **Buti, M.; Nava, M.** Constrained Flexibility as a tool to facilitate reform of the EU budget. (online) European Economy. Economic Papers 326. June 2008 (cit. 2009-03-04). ISBN 978-92-79-08251-1. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12662_en.pdf
- **Cipriani, G.** Rethinking the EU budget – three unavoidable reforms. Brussels : Centre for European Policy Studies, 150 s. ISBN 978-9290797357.
- **European Commission.** Commission Staff Working Paper on The added value of the EU budget, Accompanying the document – Commission Communication, A budget for Europe 2020, SEC (2011) 867, 29. 6. 2011, Brussels.
- **European Commission.** Dokument o verejnej konzultácii v súvislosti s preskúmaním rozpočtu 2008/2009. (online) Brusel 12. 9. 2007 (cit. 2009-02-02). Dostupné na: http://ec.europa.eu/budget/reform2008/library/issue_paper/consultation_paper_sk.pdf
- **Falathová, A.** Policy paper (2009/11). Finanční rámec po roce 2013 na startovní čáře. Evropské hodnoty, o. s.
- **Figueira, F.** The EU Budget – Is this the moment for reform? (online) CEPS Commentary, October 2007 (cit. 2008-12-12). Dostupné na internete: <http://www.ceps.eu/node/1379>

- **Gros, D.** How to Achieve a Better Budget for the European Union. (online) Conference on Public Finances in the EU, BEPA, European Commission, Brussels, 3–4 April 2008 (cit. 2009-07-07). Dostupné na internete:
http://ec.europa.eu/dgs/policy_advisers/conference_docs/gros_bepa_conference_final.pdf
- **König, P. a kol.** Rozpočet a politiky Evropské unie. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.
- **Oates, W.-E.** The Theory of Public Finance in a Federal System. (online) The Canadian Journal of Economics / Revue canadienne d'Economique, Vol. 1(1), February 1968, s. 37–54 (online). JSTOR, 1968 (cit. 2008-09-25). Dostupné na internete:
<http://www.econ.umd.edu/~oates/research/FiscalFederalism.pdf>
- **Persson, T.; Roland, G.; Tabellini, G.** The Theory of Fiscal Federalism: What Does It Mean for Europe? The „Quo Vadis Europe?“ Conference, Kiel, June 1996. Dostupné na:
<ftp://ftp.igier.uni-bocconi.it/wp/1996/101.pdf>
- **Pietras, J.** The Future of the EU budget. In search of coherence of objectives, policies and finance of the Union. (online). Varšava: demosEuropa, 2008, 68 s. (cit. 2009-07-28). Dostupné na internete: http://www.demoseuropa.eu/upload/editor/demos/File/Raport_J.Pietras.eng.pdf
- **Richter, S.** Facing the Monster ‚Juste Retour‘: On the Net Financial Position of Member States vis-à-vis the EU Budget and a Proposal for Reform. (online) Wiiw Research Report, Vienna, April 2008 (cit. 2010-02-02). Dostupné na internete:
<http://wiiw.ac.at/sandor-richter-s-14.html>
- **Wynn, T.; Ferrer, J. N.** The EU Budget. The UK rebate and the CAP – Phasing them both out? (online). CEPS, Brussels, 2007 (cit. 2007-12-12). Dostupné na internete:
<http://www.ceps.eu/node/1383>

Plánované konference

Jean Monnet Centre of Excellence – Think tank –
Mendelovo evropské centrum ve spolupráci
s Výzkumným centrem Provozně ekonomické fakulty
Mendelovy univerzity v Brně pořádají ve dnech

27. – 28. listopadu 2014

již VIII. ročník mezinárodní vědecké
konference s názvem:

**What is Eurozone Future:
Policy Commitments vers. Freeriding**

Jean Monnet Centre of Excellence – Think tank –
Mendelovo evropské centrum ve spolupráci s Českou
asociací pro evropská studia pořádají IV. výroční
konferenci s názvem:

**Economic or Polical Logic:
Is Fiscal and Political Union Feasible for EU?**

Předběžný termín – květen, 2015.

Více informací o akcích hledejte prosím na mec.mendelu.cz.

Vydaná kniha

Kniha je hlubší a poctivou analýzou slabých stránek Evropské unie. Věřím, že přiměje čtenáře k tomu, aby se zamyslel i nad jejími silnými stránkami, nad příležitostmi a ohrážením celého projektu Evropské unie.

MVDr. Milena Vicanová,
velvyslankyně ČR při Evropské unii (2008–2012)

Kniha střízlivě, jasně a stručně bilancuje dosavadní vývoj Evropské unie a nebojí se ani pojmenovat některé její zásadní problémy a výzvy do budoucna. Po jejím přečtení občan EU pochopí, jaká je jeho vlastní role v procesu evropské integrace a co (ne)může změnit.

doc. Dr. Petr Robejšek,
analytik a nezávislý poradce

Kniha Evropské křižovatky srozumitelným a čtivým způsobem představuje důležitá témata evropské integrace. Sřízlivý, poučný pohled na Evropskou unii je hodnostným příspěvkem k diskusi o dalším směřování evropských států.

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.,
ministr školství (2011–2012)
rektor Masarykovy univerzity v Brně (2004–2011)

V Česku věcnou debatu o výhodách a nevýhodách EU nahradila zákopavá válka ideologů. Evropské křižovatky jsou jedním z mála pokusů o přemostění zóny nikoho, jež je nezbytným předpokladem pro vytěžení pozitiv a utlumení negativ plymoucích z členství v Unii.

Roman Chlupatý, M. A.,
publicista a konzultant

www.barrister.cz

BARRISTER PRINCIPAL 9 786074 650189
Doporučená cena: 199 Kč

EVROPSKÉ KŘÍŽOVATKY

Jan Hodač / Lubor Lačina / Petr Strejček

EVROPSKÉ KŘÍŽOVATKY

Jan Hodač
Lubor Lačina
Petr Strejček

Evropská společnost /
semeří na Evropskou unii

1967

1992

2004

Evropská společnost /
tranzitické
společnosti

vstup ČR do EU

BARRISTER PRINCIPAL

Protože se historie, struktura a fungování Evropské unie významně dotýká nás všech, kteří v ní žijeme, je hlasité pojmenování některých jejích slabín či přímo kritických míst více než žádoucí. Věcná polemika a argumenty podložené kritikou je ale tradičně slyšet nejméně, zatímco na základě bizarních malíčností EU hlasitě kritizuje kdekdo, často bez reflexe souvislosti či pointy. Lacině politické body jsou totiž odjakživa atraktivní pro populisty zleva, zprava či vlastně odkudkolí, stejně jako nainvité rychlé politické „recepty“ na vyřešení (pseudo)problémů. Ambicí této knihy je vysvětlit základní fungování unijních institucí, podrobně a názorně popsat slabá místa v politickém systému Unie a objasnit jeho tzv. demokratický deficit. Vedle toho se čtenář seznámí se základními konturami a historickými trendy, které Unii dotvářejí a provázejí již přes 60 let.

Více informací o knize hledejte na www.barrister.cz/knihy/437/evropske-krizovatky.

Medailonek o autorech

Kornélia Beličková, doc., nar. 1966, titul PhD. a doc. získala v odbore Financie, bankovníctvo, investovanie na Katedre financií, NHF EU Bratislava. Špecializuje sa na oblasť financií, verejných rozpočtov – predovšetkým štátny a európsky a na problematiku tretieho sektora.

Marián Kristeľ, PhD., nar. 1984, titul PhD. získal v odbore Financie na Katedre financií, NHF EU v Bratislave (2010) a s Katedrou financií NHF EU v Bratislave spolupracuje doteraz. Špecializuje sa na oblasť verejných financií, predovšetkým na rozpočet EÚ.

mec@mendelu.cz

Editor publikační řady: Lubor Lacina

BELIČKOVÁ, K., KRISTEĽ, M. Reforma výdavkovej strany rozpočtu EÚ. In: Lacina, L. *Analýzy a studie Mendelova evropského centra*. Číslo 4 (11/2014), 16 s. Nakladatelství Martin Stríž, Bučovice. ISBN 978-80-87106-79-2.

Vydalo a vytisklo Nakladatelství Martin Stríž, Bučovice, 11/2014, www.striz.cz.

Think tank – Mendelovo evropské centrum O projektu: cíle a poslání

Vznik think tanku – Mendelova evropského centra má přímou vazbu na realizace projektu Evropské komise Jean Monnet Centre of Excellence na Mendelově univerzitě v Brně. Cílem think tanku je přispívat do diskuse o přínosech a nákladech členství v EU a také o možném směřování evropského integračního procesu k vytvoření fiskální a politické unie.

Projekt je finančně podporován Evropskou komisí, Jean Monnet Centre of Excellence (grant č. 2012-2861).

Think tank – Mendelovo evropské centrum Jean Monnet Centre of Excellence – Economic Logic or Political Logic? Is Fiscal Union Feasible for EU?